

Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca
Facultatea de Teologie Ortodoxă
Școala Doctorală *Teologie Ortodoxă* „Isidor Todoran”

REZUMAT

PĂRINTELE ARSENIE PAPACIOC – OMUL LĂUNTRIC

(Arhitectura unei „prezențe continue”)

COORDONATOR:
Prof. Univ. Dr. Ioan Andreicuț
(I.P.S. ANDREI)

DOCTORAND:
Pr. Ioan-Tănase V. Chiș

**Cluj-Napoca
2021**

Părintele Arsenie Papacioc – Omul lăuntric. Arhitectura unei „continue prezențe”

Rezumat

Această cercetare își propune să analizeze din perspectivă teologică personalitatea duhovnicească a părintelui Arsenie Papacioc, să capteze acele elemente duhovnicești care îi conferă identitate și care îl validează ca pe unul dintre cei mai profunzi trăitori contemporani ai Ortodoxiei românești. Părintele este unul dintre aceia care „au trăit la nivel ontologic creștinismul”¹, ceea ce ne determină să considerăm acest demers ca fiind de strictă necesitate. Pe de o parte, pentru că se impune ca o modalitate de cinstire a memoriei marelui duhovnic și, pe de altă parte, deoarece poate contribui la o asimilare de durată și pe diferite paliere culturale, intelectuale, confesionale, a exercițiului sfințeniei pe care icoana părintelui ni-l oferă. Menționăm că acest model existențial perfectat de “Arsenie, omul lui Dumnezeu”² face priză cu penuria de soluții care inundă viața omului zilelor noastre, repliind viața pe căile împlinirii.

Ne vom orienta către substanța spiritualității părintelui Arsenie, identificând acele trăsături interioare care trasează perimetrul dimensiunii sale duhovnicești și le vom încadra în tezaurul spiritualității și teologiei ortodoxe. Pentru că, altfel fie spus, vorbind despre părintele Arsenie, nu facem decât să încercăm să surprindem, în creion, un fapt de viață: „Noi putem vorbi sau scrie despre Ortodoxie, părintele Arsenie respira Ortodoxia”³. Acest demers nu își propune să construiască o biografie a părintelui Arsenie ci să încadreze teologic chipul duhovnicesc al părintelui și tocmai în această perspectivă constă noutatea proiectului nostru.

Motivația scrierii acestei lucrări găzduiește atât un imbold științific cât și aspecte de natură subiectivă. Științific, deoarece părintele Arsenie este un univers duhovnicesc ce trebuie surprins și într-o notă analitică, în sensul în care poate și trebuie să i se recunoască oficial locul de drept în galeria marilor trăitori, care nu doar au vorbit despre Dumnezeu ci s-au făcut pe ei înșiși vase alese prin care ne-a vorbit Dumnezeu. Totodată, în virtutea moștenirii pe care ne-a lăsat-o, ar fi nedrept ca gestul nostru să fie doar unul de amintire în ceea ce-l privește pe părintele Arsenie Papacioc, ci el trebuie să fie un gest de recunoaștere, de recuperare teologică și duhovnicească a sa. În privința motivației intrinseci, subiective, cred ca nu sunt un caz singular și, deci, nu trebuie să mă justific ci doar să afirm că experiența întâlnirii cu părintele a

¹ Ieromonah Benedict Stancu, *Părintele Arsenie Papacioc, O clipă inima mi se făcuse cer*, Editura Elena, Constanța, 2012, p. 10

² *Ne vorbește Părintele Arsenie*, Vol. 2, Ediție îngrijită de Arhimandrit Ioanichie Bălan, Editura Mănăstirea Sihăstria, Vânători, 2004, p. 81

³ Danion Vasile, „Avva Arsenie Papacioc – un haiduc duhovnicesc”, în: *Atitudini*, Nr. 35, <https://www.atitudini.com/2018/07/avva-arsenie-papacioc-un-haiduc-duhovnicesc-de-danion-vasile/> (accesat la 11.04.2021)

fost, pentru mine, fondatoare. Atunci când l-am întâlnit, după câteva întrebări pe care i le-am adresat și pentru care am primit răspunsuri, părintele m-a scos din postura interlocutorului și m-a instituit în taina unei realități aparte. Nu doar prin faptul de a-mi fi răspuns la întrebarea capitală pe care abia mi-o formulasem în minte, ci prin puterea de a-mi zidi o inimă nouă. La cei 23 de ani abia împliniți, discutam despre dorința mea de a deveni preot. Am avut un obiectiv bine fixat de dinainte: să ascult cu mare atenție tot ce îmi va spune. Așa se face că părintele îmi vorbea despre cele două lucruri importante pe care le-a creat Dumnezeu: despre Maica Domnului și despre preoție. A subliniat că și îngerii văd și se cutremură de lucrarea care se împlinește în sfântul altar. Am simțit că dimensiunile mele lăuntrice se deschid și eu devin ușor. M-am întrebat în gând dacă nu cumva sunt emoționat și trăiesc o senzație fiziologică. Nu ere nimic de felul acesta. Nu despre organism era vorba ci despre sufletul meu. Senzației că te goleşti de tot ce te umple (carnal) și devii plin de un nou tip de sațietate, care era, indiscutabil, aieva, i-aș da un singur nume: trăiam duhovnicește. Părintele îmi dăruise o inimă nouă, încărcată de o bucurie pe care o primiseseam, definitiv, în dar. În acest timp, mă pregăteam pentru rezoluția finală. Eu, care fusesem deja de două ori în America, intenționam să îi cer părerea; dacă mă încurajează să plec pentru câțiva ani din țară iar la revenire să primesc și hirotonia. Fără să-mi fi dus, în minte, întrebarea până la capăt, părintele îmi răspunde: „Să te faci preot neîntârziat”!

Importanța lucrării rezidă din elementul de noutate pe care îl aduce. Despre părintele Arsenie s-au scris câteva cărți, nu multe. În realitate însă, numărul lor s-ar putea înjumătăți deoarece majoritatea reiau aceleași interviuri filmate pe care părintele Arsenie le-a dat de-a lungul timpului. Pe de altă parte, personalitatea părintelui este expusă sub formă memorialistică fără însă a fi plasată în contextul spiritualității ortodoxe și fără să fie subliniată, din acest unghi, personalitatea părintelui Arsenie Papacioc. Lucrarea acesata deschide, așadar, un drum care este departe de a fi parcurs în întregime. De aceea, ne propunem să trasăm liniile de fugă ale acestui subiect care, bineînțeles, își va găsi împlinirea ulterior și prin aportul altor cercetători. Am cules acele borne care marchează traseul spiritual al părintelui și în jurul acestora am brodat discursul teologic. În anumite momente poate părea că ne-am îndepărtat prea mult de la subiect însă acest risc a fost deliberat pentru a sublinia, și în acest fel, distanțele duhovnicești pe care părintele Arsenie le-a parcurs.

Metodele folosite în elaborarea lucrării sunt cea analitico-descriptivă, respectiv metoda comparativă. Prima a folosit ca instrument de captare și de filtrare teologică a mesajului părintelui Arsenie iar cea de a doua a funcționat ca un mecanism de decantare sau, mai adecvat spus, de așezare în matca spiritualității orodoxe, de încadrare a sa în tabloul marilor trăitori ai

Ortodoxiei. Cronologia vieții părintelui ocupă spațiu restrâns în lucrare deoarece aceasta nu aduce un element de noutate și, în același timp, pentru că scopul acestei lucrări este de a dezvălui biografia duhovnicească a părintelui Arsenie, trăsăturile sale lăuntrice și nu de a realiza încă o trecere în revistă, în notă cronologică, a vieții sale.

Lucrarea este structurată pe trei capitole principale, fiecare cu subcapitolele și secțiunile lor. Am dezvoltat subiectul omului lăuntric, și am surprins realitatea prezenței pe dimensiunile lăuntrice cu implicațiile vitale ale manifestării persoanei pe aceste coordonate. Sigur că ne-am referit la organele duhovnicești ale interiorității, respectiv inimă, minte și relația dintre acestea. Mai mult, am sondat principiile ascezei și trezviei și acea dimensiune agonizantă a credinței, cu cele patru paliere sau zone de manifestare: libertatea, dragostea, suferința și rugăciunea. Capitolul al doilea analizează ceea ce am descoperit a fi soluția timpului la părintele Arsenie. Aici ne-am referit la concepția părintelui despre timp și așezarea noastră în timp, corelată cu o seamă de aspecte care țin de teologia timpului. În capitolul al treilea am deschis arhiva CNSAS, care ne furnizează, prin consemnările celor care l-au urmărit, o memorie ce nu mai ține doar de fișa postului. S-a metamorfozat într-o dovadă a ceea ce a descoperit și, de fapt, ar fi trebuit să nege: sfințenia părintelui Arsenie. Aici tratăm câteva puncte sensibile, dintre care amintim unul singur: apartenența, în tinerețe, la Mișcarea Legionară. La sfârșitul lucrării am adăugat câteva anexe care ne vorbesc despre părintele. Aici menționăm recomandarea pe care a scris-o, în vederea hirotoniei, celui ce avea să devină Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, dar și pagini din arhivă sau cuvântul Înaltpreasfințitului Teofan la slujba de înmormântare a părintelui Arsenie, din 21 iulie 2011.

Părintele Arsenie Papacioc a trăit între 15 august 1914 și 19 iulie 2011. Este un om a cărui anvergură duhovnicească se validează mai ales prin moștenirea pe care a lăsat-o; o moștenire pentru tezaurul umanității înseși, prin memoria vie a unui exemplu nestins de sfințenie dar și prin oamenii pe care i-a vlăstărit în Hristos. În acest sens, aducem în atenție un cârmp din amintirile Părintelui nostru, Arhiepiscop și Mitropolit Andrei:

„Ajuns la Cluj ca inginer, fascinația părinților duhovnicești nu m-a părăsit. O vreme am lucrat la dublarea căii ferate Teiuș – Vințu de Jos. În Alba Iulia, la Catedrală, era cântăreț și paraclisier fratele Petrică Jinaru. El m-a poftit la un moment dat să mergem într-o vizită la Mănăstirea Dintr-un Lemn. Cine era duhovnic acolo, prin anii 1972? Arhicunoscutul Părinte Arsenie Papacioc. După ce pătimize în temnițele comuniste, a fost reintegrat de Arhiepiscopul Teofil Herineanu la Parohia Filea de Jos. Când lucrurile s-au mai relaxat s-a putut duce la Mănăstirea Dintr-un Lemn. Mai apoi va ajunge la Sfânta Maria din Techirghiol, unde va rămâne până la mutarea sa la Domnul. Întâlnirea cu dânsul a fost o revelație. Mi l-am luat ca duhovnic și, cu intermitențe, l-am păstrat până la mutarea în eternitate. În dosarul de hirotonie am și o recomandare de-a lui. Sfatul duhovnicești pe care le dădea stăruiau mai

mult pe o trezvie a minții decât pe o nevoință trupească exagerată. Dictonul repetat la infinit nu-l poți uita: «Dacă tinerețea ar ști și dacă bătrânețea ar putea»⁴.

Despre recomandarea, scrisă din condeiul inimii și cu finețea Duhului, pe care părintele Arsenie i-o face, în vederea hirotonirii întru preot, Părintelui nostru Arhiepiscop și Mitropolit Andrei se face mențiune și în cartea: Arhimandrit Arsenie Papacioc, *Veșnicia ascunsă într-o clipă*, Reîntregirea, Alba Iulia, 2004, p. 5. Ca un dar de mare preț am primit o copie a acestei recomandări cu binecuvântarea de a o publica în această lucrare (a se vedea Anexa I).

Ca o cronologie a vieții părintelui Arsenie, deși aceasta nu face parte neapărat din dinamica forte a acestei lucrări, se cuvine să menționăm, totuși, câteva repere.

Se naște la 15 august 1914 în satul Misleanu (ulterior Perieți) județul Ialomița, ca al șaptelea fiu al soților Vasile și Stanca, primind la Botez numele Anghel⁵. În 1932 absolvă Școala de Arte și Meserii, secția sculptură în lemn⁶. La 10 mai 1933 se înscrie în Mișcarea Legionară, despre care vom discuta mai pe larg în ultimul capitol al lucrării. După terminarea serviciului militar (1936 - 1937) la Regimentul 40 Infanterie, se întoarce pentru scurtă vreme la Misleanu. Pe perioada anului 1938 îl găsim pe tânărul Anghel ca lucrător la Fabrica Malaxa. Prima arestare, respectiv prima detenție din lungul șir ce va urma va fi la Miercurea Ciuc, în perioada decembrie 1938 – aprilie 1940. Din luna octombrie a anului 1940, până la începutul anului următor, Anghel Papacioc este primar al orașului Zărnești. Pentru participarea la rebeliunea legionară din 21/22 ianuarie 1941 este, din nou, arestat și condamnat de Tribunalul Brașov la 6 ani de închisoare și 2 ani de interzicere a drepturilor civile. Este eliberat în luna august 1941, în baza Legii nr. 2054/1941, pentru a merge pe front însă Biroul Mobilizării îi dă ordin de lăsare la vatră. Pentru tentativă de trecere a graniței este arestat în 6 iulie 1942 și încarcerat la Penitenciarul Vaslui de unde, mai apoi, va fi transferat la Penitenciarul Aiud. Aici își va ispăși pedeapsa până în 8 septembrie 1946, când va fi eliberat. 1947 este anul în care Anghel Papacioc bate la poarta mănăstirii Cozia pentru a fi primit în obște. Va începe un adevărat circuit mănăstiresc, motiv pentru care, după un popas duhovnicesc la mănăstirea Sihăstria, în 1949 este tuns în monahism la mănăstirea Antim, pe seama mănăstirii Sihăstria, naș de călugărie fiindu-i părintele Petroniu Tănase. Primește acum numele Arsenie. Un an mai târziu, exact în ziua tunderii în monahism, la 26 septembrie 1950 este hirotonit preot de către Mitropolitul

⁴ IPS Andrei Andreicuț, „Minunații noștri Părinți duhovnicești”, În: *Tabor*, Anul XI, Nr. 10, Octombrie 2017, p. 5

⁵ Sorin Alpetri, *Între timp și veșnicie, Viața părintelui Arsenie Papacioc*, Ediția a II-a, mult îmunățită și adăugată, Editura Accent Print, Suceava, 2015, p. 16

⁶ Arhimandrit Andrei Tudor, Mariana Conovici, Iuliana Conovici (ED.), *Am înțeles rostul meu...Părintele Arsenie Papacioc în dosarele securității*, Humanitas, București, 2014, p. 35

Moldovei, Sebastian Rusan. Din ianuarie 1952 devine egumenul mănăstirii Slatina, după ce, mai înainte, viețuise în pustie doi ani. Se retrăsese în munții Stânișoarei, împreună cu părintele Ilie Cleopa, din cauza amenințării crescânde pe care o reprezenta Securitatea la adresa lor. Motivul era „propaganda religioasă” pe care aceștia o desfășurau, de fapt calitatea vieții monahale care se contura în această mănăstire și puterea de atracție pe care o exercita, chiar și pentru cei din afară. La 14 iunie 1958 are loc marea arestare (mănăstirea Slatina fusese asediată de aproximativ 80 de milițieni) pe seama Mișcării Rugul Aprins. Părintele Arsenie Papacioc va suporta detenția de la Penitenciarul Jilava apoi la Aiud timp de 6 ani, între 1958 și 1964 când este eliberat în baza Decretului nr. 411/1 august 1964. Aici părintele va refuza să accepte programul de reeducare al închisorii deoarece acesta promova ateismul. După eliberare va fi monitorizat îndeaproape, dosarul de urmărire informativă fiind transferat în toate locațiile în care părintele va activa. Va fi trimis ca preot paroh în parohia Filea de Jos din județul Cluj (2 ani), de acolo îl vom găsi, pentru anumite perioade succesive, la mănăstirile Cheia, Căldărușani, Dintr-un Lemn, Cernica până când, în ianuarie 1976, va fi numit preot duhovnic la schitul „Sfânta Maria” din Techirghiol. Aceasta va fi ultima sa oprire și de aici se va muta la Domnul în 19 iulie 2011.

Părintele Arsenie, omul lăuntric, este un adevărat propovăduitor al Tainei lui Hristos. Aceasta este expresia Sfântului Apostol Pavel. O găsim în epistola către Coloseni și nu doar. Nu înseamnă puțin lucru. Este un propovăduitor al lui Hristos pentru că în personalitatea părintelui Arsenie Papacioc se conturează, ca într-un sipet, ceea ce spunea un alt mărturisitor al Ortodoxiei, laic de data aceasta – Mircea Vulcănescu -, că „viața creștinului este o mare aventură a dragostei de Dumnezeu care se vrea iubit de o ființă liberă”⁷.

Vreau să reținem aceste două aspecte, aceste două coordonate: dragostea de Dumnezeu și libertatea. Ele ne deschid perspectiva lăuntrică a personalității părintelui Arsenie Papacioc. Dragostea și libertatea se validează reciproc. Nu se poate să duci o viață duhovnicească autentică fără aceste două coordonate, fără dragostea și libertatea pe care ți le dă Hristos. Se validează reciproc, iar suferința este cea care le confirmă ca autentice. Premisa omului lăuntric la părintele Arsenie Papacioc este una biblică. Psalmistul David spune: «Pune-mă la încercare, Doamne, și cunoaște-mi inima» (*Ps* 138, 23). Aș vrea să reținem și acest cuvânt: inima. Părintele Arsenie spunea despre inimă că este o ființă în ființă. Este ca și cum ne-a dubla, în

⁷ Mircea Vulcănescu, „Creștinul în lumea modernă”, în: Ioan I. Ică jr, Germano Marani, *Gândirea socială a Bisericii*, Deisis, Sibiu, 2002, p. 78

sensul cel mai bun și mai pozitiv cu putință. Inima este o ființă în ființă pentru că acolo ne însușim fiecare dintre noi dispozițiile lăuntrice ale Domnului nostru Iisus Hristos.

Una dintre cele mai lăuntrice dispoziții lăuntrice ale Domnului Hristos pe care le putem însuși, lucru care reiese evident din exemplul părintelui Arsenie, este legată de Taina Crucii. Părintele Arsenie ne arată că pentru a trăi cu adevărat, pentru a experia cu adevărat Taina Crucii, trebuie să te angajezi total. Este vorba despre acea nebunie de care vorbea părintele de multe ori. Trebuie să te angajezi total în această asumare a Crucii. Făcând lucrul acesta nu poți să ignori nici libertatea, nici dragostea, care trebuie să se manifeste. Taina Crucii devine, așa cum îmi place mie să spun, *Taina orizonturilor atinse*. Este o exprimare paradoxală pentru că orizontul este ceva ce nu poți atinge, dar Taina Crucii, dacă o trăim așa cum ne arată părintele Arsenie Papacioc, este taina orizonturilor atinse. Ce orizonturi atingem? Acelea despre care ne spune Sfântul Apostol Pavel în epistola către Efeseni: „Cunoaștem lărgimea și adâncimea și înălțimea lui Dumnezeu”(Ef 3, 18). Putem spune că avem chiar și un testament duhovnicesc al părintelui, testament care se rezumă la expresia de mai sus: „Să fii un om al Crucii și un fiu al Învierii!”⁸. Aceasta este o expresie teologică de mare anvergură. Regăsim aici o chintesență a trăirii autentice ortodoxe duhovnicești. Atunci când a fost tuns în monahism și când l-a avut naș de călugărie pe părintele Petroniu, părintele Arsenie a sculptat o cruce în lemn pentru părintele Petroniu la rugămintea acestuia. Dânsul își construiește structura interioară pe coordonatele Crucii. Dimensiunea lăuntrică a părintelui Arsenie Papacioc nu va fi epuizată în rândurile acestei compoziții. Ceea ce ne-am propus este să deschidem unghiul acestei perspective, să oferim câteva argumente structurate pentru ceea ce deja este demonstrat, respectiv sfințenia părintelui și transformarea sa într-o persoană umană pnevmatoforă. Temele majore de spiritualitate pe care le trăiește reprezintă capitole vaste de teologie transpusă în act. Modul în care acestea conviețuiesc într-o armonie a iubirii intra-Trinitare asumate personal, vor fascina multe generații. Aici lucrarea noastră deschide un drum care se revendică a fi străbătut.

Cuvinte cheie: Omul lăuntric, timp, inimă, minte, prezență, trezvie, libertate, suferință, dragoste, rugăciune.

Cuprins 2

Introducere..... 6

⁸ Arhim. A. Papacioc, *Veșnicia ascunsă într-o clipă*, p. 165

CAPITOLUL I. OMUL LĂUNTRIC	11
I.1. Preliminarii.....	11
I.2. Omul lăuntric - Conceptualizare	13
I.2.1. Crucialitatea omului lăuntric	20
I.3. Inima – tărâm al prezenței.....	23
I.3.1 Ființă în ființă	23
I.3.1.1. Toposul inimii	27
I.3.1.2. Icoană, Chip, prezență	31
I.3.2. Dinamica lăuntrică (Inimă și Minte / Rațiune)	39
I.4. Trezvie vs Asceză.....	49
I.4.1. Preliminarii	49
I.4.2. Trezvia.....	53
I.4.3. Asceza	60
I.5. Dimensiunea agonizantă a credinței.....	68
I.5.1. Eroismul libertății	68
I.5.2. Dragostea (În iubirea de vrăjmași învingem firea care trebuie doborâtă cu orice chip)	78
I.5.3. Suferința (Taina crucii - instrument de înnoire duhovnicească).....	82
I.5.4. Rugăciunea (Forța de relație cu Dumnezeu)	93
I.5.4.1. O scurtă definiție	93
I.5.4.2. Rugăciune și virtuți.....	95
I.5.4.3. Dinamica rugăciunii	97
CAPITOLUL II. PĂRINTELE ARSENIE PAPACIOC ȘI SOLUȚIA TIMPULUI ...	101
II. 1. Definiția timpului.....	102
II.2. Categoriile timpului.....	105
II.2.1. Originea timpului.....	105
II.2.2. Locul timpului – conștiință / spațiu / inimă	107

II.2.2.1. Timp și Prezență.....	108
II.2.3. Natura timpului.....	109
II.2.3.1. Kronos - Timpul ciclic / circular / orizontal	109
II.2.3.2. Timp liniar - istoric / concret.....	114
II.2.3.2.1. Muzicalitatea timpului	114
II.2.3.2.2. Memorie / retenție și protensie	115
II.2.3.2.3. Istoria ca provizorat. Timp al răbdării lui Dumnezeu.....	117
II.2.3.3. Kairos - timp sacru (liturgic, existențial).....	119
II.2.3.3.1. Timpul liturgic în Viața Bisericii.....	128
II.2.3.3.2. Rugăciunea	132
II.2.3.4. Clipă și prezență.....	137
II.2.3.5. Hristos – axa timpului	145
II.2.3.6. Timp și Veșnicie	151
II.2.3.6.1. Contradicțiile / antinomiile timpului.....	152
II.2.3.6.2. Moarte și timp prepascal	153
II.2.3.6.3. Veșnicia – sensul timpului	157
CAPITOLUL III. INTERPRETAREA UNEI MEMORII DE SERVICIU (DOCUMENTE CNSAS).....	160
III.1. Mișcarea Legionară și Rugul Aprins.....	163
III.2. Din Arhiva CNSAS.....	167
III.2.1. „Am pornit de la icoană și la icoană vom ajunge”.....	167
III.2.2. Mișcarea legionară – o naivitate copilărească și o rușine în fața umanității.....	168
III.2.3. Rugul Aprins	170
III.2.4. Un om fără reproș.....	171
III.2.5. Nu puteam nici cu prețul vieții să mă lepăd de Dumnezeu	176
III.2.6. Întâlniri fondatoare	182
Concluzii.....	185

Bibliografie 188

Anexe 197

ANEXA I. Recomandarea părintelui Arsenie Papacioc pentru hirotonia întru preot a Înaltpreasfințitului Părinte, Arhiepiscop și Mitropolit Andrei (10 august 1978)..... 197

ANEXA II. Din Arhiva CNSAS - Declarațiile părintelui Arsenie Papacioc de desolidarizare de Mișcarea Legionară (14 ianuarie, respectiv 24 martie 1939). ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 5, filele 18-19..... 198

ANEXA III. Din Arhiva CNSAS - Opinia părintelui Arsenie Papacioc despre Mișcarea Legionară. ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 2, filele 358-359. 200

ANEXA IV. Din Arhiva CNSAS – Condamnarea în lotul Rugul Aprins. Minuta 125 din 8 noiembrie 1958, Tribunalul Militar, Regiunea II, Militară în ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 2, fila 106..... 201

ANEXA V. Din Arhiva CNSAS - Marele duhovnic al Aiudului. ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 5, filele 34-35; 40-43. ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 3, fila 148 202

ANEXA VI. Din Arhiva CNSAS – Liturgia și Metoda catehetică a părintelui, practicate în perioada detenției la Aiud (1958-1964). ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 3, filele 194-196. ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 3, fila 104-105 206

ANEXA VII. Din Arhiva CNSAS – O descriere a părintelui. ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 1, fila 220, p. 2. De asemenea, este caracterizat ca fiind un om cu „convingeri profund religioase” în Fond informativ, dosar 185003, Vol. 1, fila 52..... 210

ANEXA VIII. Icoana de la Filea. ACNSAS, Fond informativ, dosar 185003, Vol. 3, fila 305 și o fotografie a icoanei care și astăzi se află în biserica parohială..... 211

ANEXA IX. Cuvântul Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Teofan al Moldovei, la înmormântarea părintelui Arsenie Papacioc (21 iulie 2011, Mănăstirea Sfânta Maria, Techirghiol)..... 213

ANEXA X. Cartea domnului Sorin Alpetri, cu autograf, părintelui Ioan-Tănase Chiș, (Techirghiol, 28 octombrie 2018). Fotografie la mormântul părintelui Arsenie Papacioc. Maica Maria Dinu împreună cu familia părintelui Ioan-Tănase Chiș (Techirghiol, 29 octombrie 2018). Pr. Ioan-Tănase Chiș în chilia părintelui Arsenie (Techirghiol, 30 octombrie 2019). 216

ANEXA XII. Monitorul Oficial privind acordarea distincției „Ordinul National «Pentru Merit» in grad de Cavaler”, părintelui Arsenie Papacioc, din partea Președintelui României, Ion Iliescu..... 219